

Verlag van het eerste transport naar Hongarije

Vrijdag 30 april

De heenreis

Het verhaal begint eigenlijk op donderdag 29 april. Rond 21.00 uur zou iedereen bij Jan in Apeldoorn zijn. Ik had om 21.05 uur afgesproken op het station in Apeldoorn. Daar zou Gerben me ophalen. Dat lukt niet, tussen Utrecht en Amersfoort staat een trein met pech waardoor ik een half uur later in Apeldoorn aankom. Eigenlijk valt de vertraging dus wel mee. Als ik het station uitkom staat Gerben te wachten en samen rijden we naar Jan. Daar staan de anderen die meegaan plus nog een aantal mensen die ons uit uitzwaaien te wachten. Gellius was wel op de afgesproken tijd aanwezig en heeft zijn camper op het terrein van Jan geparkeerd. Ik denk dat ik door de vertraging de koffie misgelopen ben, maar achteraf hoor ik van Gellius dat er helemaal geen koffie was. Om 22.00 uur gaan we op weg, we schatten dat de reis ongeveer 20 uur zal duren.

Jan rijdt als eerste. We zitten met vijf personen, Gerben Nijland, Jan Buitenhuis, Gellius Joustra, Dayenne (de kleindochter van Jan) en ik (Jacob Vaarkamp) in een bus met 20 m³ laadvermogen en een dubbele cabine. Dat gaat prima. Na ongeveer twee uur hebben we de eerste stop, er moet getankt worden. We drinken een bakkie en gaan weer verder. Deze keer rijdt Gellius. Na twee uur rijden wordt hij een beetje slaperig. Ik heb dan al een paar keer wat geslapen en stap achter het stuur. Ondertussen begint het een beetje licht te worden en raakt de tank steeds leger. Tegen de tijd dat het rode lampje gaat branden komt er weer een benzinepomp in beeld. Het valt mij overigens wel op dat er langs de weg die we rijden (de 3) niet zo veel benzinepompen zijn als die in Frankrijk.

Na het tanken, we doen hem niet vol want in Oostenrijk weet Jan een goedkope pomp, drinken we een bakkie. Ik neem een chocomel want dat slaapt beter, volgens mij. We vertrekken met Gerben achter het stuur. In Oostenrijk, in de buurt van Praam, stuurt Jan Gerben van de snelweg af. We rijden een kilometer of 15 binnendoor om bij een benzinepomp uit te komen. Het is alweer helemaal licht, dus hebben we alle mogelijkheid om van de omgeving te genieten. De benzinepomp waar we tanken blijkt opmerkelijk dicht bij een andere op- en afrit van de snelweg te liggen. Het blijft voor mij een raadsel wat Jan nu precies van plan was, was het een toeristisch ommetje of had hij gewoon de verkeerde afslag. Hoe dan ook het is wel een leuke afwisseling.

Deze keer drinken we niets na het tanken, we gaan meteen weer verder. In de vrachtwagen delen we krentenbollen en -brood uit, ons ontbijt.

Om iets over 11.30 uur zijn we bij de grens met Hongarije. Eerst tanken we. In tegenstelling tot wat je misschien zou verwachten is de diesel in Oostenrijk namelijk goedkoper dan in Hongarije. Daarna gaan we naar de douane. Alleen Dayenne krijgt, tot mijn teleurstelling, een stempel in haar, enkele dagen oude, paspoort. Vervolgens moeten we de spullen gaan inklaren. Dit doen Jan en Gerben terwijl de rest wacht. Het duurt alles bij elkaar ruim twee uur voordat we weer verder kunnen. Volgens de mannen die het weten kunnen is dat behoorlijk snel.

Het had nog veel sneller gekund als de burgemeester van Ópályi gedaan had wat hij moest doen, een papier of iets dergelijks opsturen. Nu moest hij gebeld worden. Vervolgens zei hij, wacht maar tot 24.00 uur, dan is het 1 mei en kan je gewoon doorrijden. Vanaf dat moment is Hongarije namelijk lid van de Europese Unie. Maar ja, 1 mei is een nationale feestdag en op nationale feestdagen en zondagen mag je in Hongarije niet rijden met een vrachtwagen. Dus zouden we dan nog niet verder kunnen. En dat komt niet uit want Jan moet op tijd in Nyírbátor zijn want hij heeft daar zaterdag een bruiloft. Maar het is allemaal goed gekomen, de burgemeester heeft de stukken uiteindelijk gefaxt.

Om 13.45 uur rijden we Hongarije in. De snelweg is prima. Gerben en Jan besluiten dat we bij Budapest niet om de stad heen, maar er dwars doorheen rijden. Ondanks de drukte is dit redelijk te doen. Na ruim drie kwartier zitten we op de M3 richting Miskolc. We tanken nog een keer en Gellius neemt het stuur over van Jan. Als we weer verder gaan doe ik nog even een lekker tukje.

De laatste 100 kilometer moeten we over een provinciale weg. Eerst richting Nyíregyháza en vanaf Nyíregyháza naar Nyírbátor. Dit geeft mij uitgebreid de mogelijkheid om naar de omgeving te kijken. Om iets voor 20.00 arriveren we in Nyírbátor. Daar gaan we naar de vriendin van Jan, Marika, waar we hartelijk ontvangen worden en wat drinken en eten. Zij is het hoofd van de keuken van het plaatselijke kindertehuis. Jan en Dayenne blijven de rest van de week bij Marika slapen.

Om 22.00 uur vertrekken Gellius en ik onderleiding van Gerben naar het kindertehuis. Als wij daar aankomen opent de portier het hek. We rijden de vrachtwagen naar binnen. De portier brengt ons vervolgens ook naar onze kamers. We hebben een soort vier kamer appartement in het tehuis. Een woonkamer met drie bedden, een slaapkamer met een tweepersoonsbed, een keuken, een toilet en een badkamer inclusief bad en wasmachine, perfect. Binnen 20 minuten wordt er aan de deur geklopt, daar staan twee mensen met eten. Heel jammer, we hebben ons buikje zojuist al helemaal rond gegeten.

Het kindertehuis waar we verblijven biedt aan rond de honderd kinderen volledig onderdak. Dit zijn niet alleen wezen, maar ook kinderen van ouders die niet voor de kinderen kunnen zorgen bijvoorbeeld omdat er geen geld is. In het tehuis is ook een school waar in het totaal iets van 300 kinderen gebruik van maken. Alle kinderen die op de school zitten eten tussen de middag op school. Een deel van de schoolkinderen eet 's avonds ook mee. Per kind krijgt het tehuis een vergoeding van € 2,50 per dag. Hiervan moet alles betaald worden.

We praten nog wat en gaan om 23.30 uur toch maar slapen. Ik voel me minder moe dan ik een dag geleden had verwacht, maar als ik in bed ligt kost het me geen moeite om in slaap te komen.

Zaterdag 1 mei

De eerste dag in Nyírbátor

We staan rond 8.30 uur op. We zijn snel klaar met douchen, er is geen warm water. We ontbijten in de kantine, waar we in een zaaltje zitten naast de zaal waar de kinderen normaal eten.

Voor de rest is het een erg rustige dag. De kinderen vertrekken met een bus naar een strand wat maakt dat wij onszelf moeten vermaken.

Er is een verhaal dat we in Ópályi verwacht zouden worden. Om te horen hoe of wat belt Gerben met de burgemeester van Ópályi. Deze weet echter nergens van, dus hoeven we daar niet heen. Voor de rest van de dag hebben we eigenlijk geen plannen en ook niet veel mogelijkheden. We mogen met de bus namelijk de weg niet op omdat het een nationale feestdag is. Hierdoor zijn we aan Nyírbátor gebonden.

Omdat we wel een keukentje met een koelkast, maar deze koelkast helemaal leeg is, lopen we de stad in. In verband met 1 mei zijn vrijwel alle winkels dicht. Gerben weet echter een supermarkt die wel open is en daar doen we wat boodschappen. Op de terugweg drinken we een bakkie koffie in de lokale ijssalon. Prima koffie met lekkere taart. Het valt ons wel op dat er eigenlijk verder geen festiviteiten zijn in verband met 1 mei en ook niet in verband met de toetreding tot de Europese Unie, jammer.

Op de weg terug komt er een grote groep motoren langs die ook nog een bonusronde rond het plein in het dorp rijdt. Wij vinden dit erg aardig, we rijden alle drie motor. Terug in het kindertehuis doen Gellius en Gerben om de beurt een dutje. Ik lees voor het eerst sinds jaren weer eens een boek(je).

Rond 18.00 uur gaan we eten. De kinderen zijn inmiddels terug van het strand, maar hebben dan al gegeten. Het eten is prima. Na het eten gaan we nog weer even naar het centrum om te kijken of er nu wel wat te doen is. Helaas weer niet. We kopen wel een ijsje en rijden nog even langs één van de twee toeristische attracties van Nyírbátor, een van de twee rond 1500 gebouwde kerken. Het is dan echter al zo schemerig dat we er niet zoveel van zien. Ruim voor 21.00 uur zijn we weer terug.

De rest van de avond brengen door met het opdrinken van de vanochtend gekochte drank. Tegen 24.00 uur gaan we naar bed.

Zondag 2 mei

De tweede dag in Nyírbátor

Tegen 9.00 uur staan we op. Deze keer is er wel warm water zodat ik me voor het eerst sinds donderdagochtend douche, een waar genot. Vervolgens gaan we ontbijten. Vanochtend geen ei met spek maar worstjes bij het witte brood. Verder is er nog wat ander beleg zodat we een prima ontbijt hebben, net als gisteren trouwens. Na het ontbijt doen we nog wat op onze kamer en rond 12.00 uur vertrekken we te voet naar het dorp.

We lopen richting het lokale meertje. Onderweg krijg ik het zo warm dat ik de pijpen van mijn broek rits en in mijn rugzak stop. In de hoop dat er aan de overkant van het meertje een terrasje is lopen we rond het meer. Er is echter helemaal niets, helaas. Verder is het wel een leuk meertje, maar ondanks het mooie weer zitten er alleen enkele vissers.

We lopen terug naar de stad waarbij we een van de twee toeristische kerkjes van het dorp bezoeken. Helaas zit de kerk zelf op slot waardoor we er niet in kunnen. Het aardigst is eigenlijk niet de kerk, maar de kerktoren die er een paar eeuwen later naast gebouwd is.

We lopen verder en komen langs een café met een terras. Dat lijkt ons wel wat. Er staat echter een hek omheen dus gaan we naar binnen. Daar zien we geen deur, dus gaan we weer naar buiten om te zien hoe we toch op het terras kunnen komen. En ja hoor, we moeten weer naar binnen. Daar zit er ergens achter een gordijn een deur naar het terras. Op het terras drinken we wat koffie en bier en na een poosje gaan we weer naar huis. We komen rond 17.00 uur aan bij het kindertehuis. Gellius heeft dan inmiddels een blaar op zijn voeten.

Terug op onze kamers doen Gellius en Gerben allebei een dutje. Ik lees wat en doe een kaart spelletje. Tegen 19.00 gaan we naar beneden om te eten. Dat bestaat vandaag uit iets wat op reuzel lijkt en naar macaroni smaakt met wat stukken vlees erdoor.

Na het eten gaan we met de bus naar de stad voor een bakkie koffie. In de ijssalon waar we gisteren ook wat gedronken en een ijsje gekocht hebben, drinken we twee cappuccino's met een stuk taart erbij. Tegen 21.00 uur zijn we weer terug. De rest van de avond drinken en kletsen we wat. Even na 0.00 uur gaan we naar bed.

Maandag 3 mei

Naar de douane

Om 7.30 uur gaat de wekker. Dit wordt de eerste dag dat we speelgoed gaan uitdelen, dat denken we tenminste. Als gevolg van enig drank misbruik heeft Gerben vanochtend moeite met opstaan. Na het ontbijt, deze keer weer met eieren en spek gaan we nog even koffie drinken bij Ida, de secretaresse van de directeur van het kindertehuis. Bij het ontbijt hadden we deze keer wel heel weinig koffie en geen melk maar aanmaaklimonade, of iets dat daar op lijkt.

Na de koffie van Ida waar ook Csilla, het hoofd van de financiën aan deelneemt gaan we naar het huis van Marika waar Jan en Dayenne verblijven. Ook daar drinken we koffie zodat we uiteindelijk toch aan onze dagelijkse hoeveelheid koffie komen. Van Jan krijgen we de diverse papieren zodat we de vracht met spullen door de douane kunnen laten vrijgeven.

Rond 10.30 uur vertrekken we richting Ópályi om de burgemeester op te zoeken. Hij of iemand anders moet mee naar de douane om de spullen vrij te geven. We rijden nog een stukje verkeerd en we komen door Mátészalka langs de plek waar volgens Gerben vroeger het douane kantoor zat. Dat ziet er nu echter wel erg verlaten uit. Onderweg belt de burgemeester, die zowaar Engels spreekt, waar we blijven. Dit is overigens niet heel raar, we hadden om 9.00 uur afgesproken en het is uiteindelijk 11.00 uur geweest voor we er zijn.

Als we er zijn praten we even kort met de burgemeester waarna hij instapt om mee te gaan naar de douane. Hij heeft dan inmiddels ook uitgezocht waar in Mátészalka we moeten zijn. Als we daar aankomen blijkt echter dat het douanekantoor afgelopen weekend te zijn gesloten als gevolg van de

aansluiting van Hongarije bij de EU. We moeten nu naar Nyíregyháza om onze spullen vrij te krijgen. Dat is echter een uur rijden en de burgemeester kan vanmiddag niet mee. Hij moet werken waarbij hij een vaag verhaal heeft over dat de gemeenteraad hem zou willen afzetten. Enfin, we gaan terug naar Ópályi waarbij de burgemeester ons uitnodigt om even in zijn kantoor te komen. Daar krijgen we een paar ansichtkaarten en uitleg over een waterbergingsproject dat er loopt. In deze streek heeft men namelijk nog wel eens last van een overlopende Tisza.

Hierna neemt de burgemeester ons mee naar de school die naast het gemeentehuis staat. Op deze school zitten 340 leerlingen en werken 70 mensen, 31 hiervan zijn docent, 9 werken in de kleuterschool en de rest is staf. Aan de school hebben ze enkele jaren geleden nog een nieuwe vleugel gebouwd. Dit is goed te zien, het is het deel waar de verf nog niet van de buitenmuren afbladert. We krijgen een korte rondleiding door enkele klaslokalen. De school heeft een project gehad waarbij iedere klas over een EU-land informatie moest verzamelen. De resultaten hiervan hangen nu aan de muur. En uiteraard krijgen wij onder andere de klas te zien die wat met Nederland heeft gedaan. Vervolgens is er lunch in de kantine waar ook de kinderen eten. Dat gebeurt in ploegen want lang niet alle kinderen kunnen tegelijk in de kantine. Deze keer krijgen we hetzelfde te eten als de kinderen. Van te voren had de burgemeester al expliciet gevraagd of we mee wilden eten want op zondag en maandag zit er geen vlees bij. Dat vinden wij echter geen probleem. De soep is aardappelsoep. En eerlijk is eerlijk, ik heb wel eens veel beroerdere aardappelsoep gegeten. Na de soep is er een soort pasta waar hoofdzakelijk een dikke klodder jam bij zit. Samen met de suiker die al door de pasta zit smaakt dit het erg zoet. Verder zit er kraak nog smaak aan, maar het is ook zeker niet vies.

Zodra we het eten op hebben, nou ja op, niemand, ook de burgemeester en de directeur van de school eten hun bord niet leeg, gaan we met Tamas, een docent van de school, naar Nyíregyháza. Om iets over 13.30 uur komen we aan bij de douane in Nyíregyháza. Daar begint het grote wachten. Gerben en Tamas vertrekken richting het kantoortje. Samen met Gellius wacht ik bij de bus. Tijdens het wachten kijk ik nog of er ergens een emmer en wat water te vinden is om de voorruit van de bus mee schoon te maken. Er is wel een kraan, maar geen emmers.

Na bijna 2,5 uur vertrekken we weer. Ons doel is echter niet bereikt. Doordat we voor 1 mei het land zijn in gegaan hebben we papieren die horen bij het oude systeem. Om in te kunnen klaren moeten we papieren hebben die horen bij het nieuwe, per 1 mei 2004 ingevoerde, systeem. Om deze papieren te kunnen krijgen moeten we naar een ander kantoortje ergens in dezelfde straat als waar we waren. Het is echter al 15.40 uur geweest en om 15.30 uur gaan alle douanekantoren in Nyíregyháza dicht. Als we van het terrein afwillen kan dat eigenlijk ook niet. Daarvoor hadden we de spullen moeten inklaren. Maar omdat Tamas zegt dat we morgen terugkomen mogen we toch gaan.

We brengen Tamas terug Ópályi en op de terugweg naar Nyírbátor rijdt Gerben nog even langs het kindertehuis van Mátészalka. Hier kwam Hulptransport vroeger ook maar er verdwenen wel erg veel spullen in de zakken van de directeur waardoor besloten is om daar geen spullen meer heen te brengen.

Om 17.15 uur zijn we weer op onze kamers zijn. De hele dag weg geweest en niets bereikt. We gaan nog even bij Ida langs en zien daar ook haar baas, de directeur. Deze keer loopt hij niet in pak maar in een joggingbroek. Zodra de baas weg is komt de fles pálinka, een soort snaps, op tafel. Er is geen ontkomen aan. Dus doen we allemaal mee. Gellius en ik weten Ida wel zo ver te krijgen dat ze onze glazen niet helemaal vol doet.

We gaan nog even naar onze kamer en om 18.00 uur gaan we met Ida naar Marika, de vriendin van Jan. Daar blijven we tot even na 22.00 uur. Er is een klein goulashfeestje, echt op zijn Hongaars. Mensen die niet veel alcohol willen drinken moeten sterk in hun schoenen staan. Gellius houdt zijn poot stijf en gaat aan de cola. Er blijkt een fles heel aardige eigen wijn te zijn, dat lijkt mij een redelijk alternatief. Gerben, onze drankman, stort zich naar hartelust op de pálinka.

In het totaal zijn we met iets van een man of tien. Omdat Jan en Dayenne er ook zijn wordt er nog behoorlijk wat Nederlands gesproken zodat er voor Gellius en mij ook nog wat te beleven is. De goulash is echt op zijn Hongaars klaar gemaakt, in een grote pan buiten boven een open vuur.

Jan praat ons uitgebreid bij over de plannen die hij heeft met het huis van Marika. Het staat op een aardig stukje grond. Het is een heel aardig huis met een bijgebouw met een slaapkamer. In de berging hiervan wil Marika een douche maken zodat ze een echt gastenverblijf heeft. Ook laat hij iets zien van de manier waarop veel huizen gebouwd zijn. De muren zijn van leem/klei waarna deze waterdicht zijn afgewerkt. Zeker wanneer je deze muren schildert lijken het mooie huizen, maar erg stevig zijn ze niet. Gerben en Jan overleggen ook nog over wat te doen met de douane. Gaan we morgenochtend weer naar Nyíregyháza of verzinnen we iets anders. Gerben heeft er niet zo'n trek in om het hele eind nog een keer te rijden en vraagt zich af wat er gebeurt als we niet gaan. In onderling overleg wordt besloten om te kijken of de burgemeester van Ópályi de papieren wil tekenen. Als hij wil tekenen dan gokken we erop dat dit voldoende is om aan de grens, of een volgende keer, geen gedoe te krijgen. Als het wat kouder wordt en sommige mensen wat vermoeid worden brengt Ida ons terug naar het kindertehuis. Als we weer op onze kamers zijn, gaat Gellius naar bed. Gerben neemt een douche en daarna nog een sigaret en een biertje waarna hij ook naar bed gaat. Ik type nog een poosje aan dit verslag en ga rond 0.00 uur ook naar bed.

Dinsdag 4 mei

Lossen van het speelgoed

We staan, net als gisteren, om 7.30 uur op. Bij het ontbijt deze keer geen vettigheid, maar een puntbroodje met voor een deel chocoladedeeg, prima te eten. Na het ontbijt rijden we bij Marika langs. Het hek zit nog dicht en Jan neemt de telefoon ook niet op. We lopen om het hek heen en schudden Jan uit het gastenverblijf.

We drinken in de zon nog een bakkie koffie en overleggen nog even over de papieren. Tijdens het doorlopen van de koffie zie ik een emmer en een kraan. Perfect, nu kan ik eindelijk al die dode vliegen van de voorruit van de bus wassen. Dit gaat onverwacht soepel binnen een paar minuten ben ik klaar. Kunnen we eindelijk weer zien wat er voor ons gebeurt.

Het plan met de papieren blijft gelijk, we vragen de burgemeester van Ópályi te tekenen. Tegen 10.00 uur vertrekken we richting Ópályi. Voordat we daar heen gaan tanken we nog even diesel bij een adresje. Dit adresje is aan een hobbelig zandweggetje. De diesel kost daar ongeveer de helft van wat deze aan de pomp kost. Hierbij zien we ook twee mensen met een tuinbouwtrekkertje een boomgraad met fruitbomen spuiten. Het valt ons op dat deze mannen er geen moeite hebben om in de spuitnevel te gaan staan, lijkt ons niet zo slim.

Zodra we de burgemeester zien legt Gerben uit wat er aan de hand is en vraagt of hij wil tekenen. Dit is geen enkel probleem en binnen enkele minuten heeft de burgemeester de diverse formulieren van een handtekening en een stempel voorzien.

Vervolgens neemt hij ons mee naar de school. Daar is een voetbaltoernooi aan de gang tussen zes scholen uit onder andere Ópályi, Nyíregyháza en Nyírbátor. Dat is wel een aardig gezicht. Opvallend is dat er ook minstens drie ambtenaren van de provincie zijn om te kijken of alles goed gaat. Verder lopen de scheidsrechters in officiële uniformen. Het geheel ziet er redelijk verzorgd uit, al zien we geen kinderen op voetbalschoenen. Het net achter het doel komt niet hoger dan de eerste verdieping en dat heeft zijn gevolgen. De tweede verdieping van de school telt in het totale vijf gebroken ruiten.

Na een paar minuten heeft de burgemeester het, en wij ook, wel gezien en gaan we wat drinken bij de directeur van de school. Het zit mee, deze keer hoeven we niet aan de drank en krijgen we een fris watertje. Als we het water ophebben gaan we de vrachtwagen lossen. Dit is vrij snel gebeurd. Alles gaat via een raam in een kamer. Er zijn veel mensen die helpen dus hebben Gellius en ik de mogelijkheid op uitgebreid foto's te maken en wat met de video te filmen. Als de bus ongeveer half leeg is vraagt Gerben nog een keer aan de burgemeester of het hem helder is dat we ook spullen voor anderen bij ons hebben. Dat wist hij. We laten het laatste derde deel zitten voor het kindertehuis in Kisléta.

Omdat we hier ook blijven lunchen en dat nog even duurt gaan we eerst nog even een watertje drinken bij de directeur van de school. Het is echter veel te mooi weer om binnen te zitten dus gaan we nog even bij het voetbal kijken. Daar komt de burgemeester op het idee om ons de plaatselijke rivier te

laten zien. We lopen naar de weg waar ook nog een pleintje is met een totempaal ter ere van het 1100 jarig bestaan van Ópályi en een monument voor de slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog. Voor een belangrijk deel zigeuners die in de concentratiekampen overleden zijn.

Terwijl wij wachten haalt de burgemeester zijn auto, een Fort Escort, die er op het eerste gezicht beter uitziet dan hij in werkelijkheid is. We gaan naar de rivier wat we ook wat zien van de dijken die het waterreservoir vormen voor het overloopgebied. In de verte zien we koeien lopen van de plaatselijke landbouwschool.

Terug bij de school krijgen we lunch. Deze keer heeft men echt zijn best gedaan. De soep is prima en daarna krijgen we koolbladeren met iets van nasi erin. Dit laatste is ook heel aardig, maar niet iets wat ik thuis zou maken. Na de lunch gaan we weer wat drinken. Deze keer is het echter geen water, maar komt de pálinka op tafel. We wijzen Gellius aan als chauffeur zodat hij vrij blijft van de drank waar hij echt geen zin in heeft. Naast de pálinka krijgen we ook nog een half liter blik bier. We zijn daar echter nog maar net aan begonnen en er komen weer andere mensen binnen. Dat biedt ons de mogelijkheid om te nokken. Een voordeel van bier in blik is dat je het niet persé allemaal hoeft op te drinken. In de auto van de burgemeester vertrekken we naar de straat waar de plaatselijke zigeuners wonen.

De zigeuners van Ópályi wonen in twee straten aan de rand van het dorp. Wanneer je over de hoofdweg door het dorp rijdt zie je niets van de omstandigheden waaronder deze mensen wonen. In Ópályi wonen ongeveer 3.300 mensen waarvan ongeveer eenderde zigeuner is. Zij wonen in een stuk of 60 huizen aan de Nyíl Ucta en een zijstraat daarvan.

De burgemeester parkeert zijn auto aan de weg waar de Nyíl Ucta op uit komt. Daar wachten we op twee leiders van de lokale zigeunergemeenschap en met hen lopen we de Nyíl Ucta op en neer. Het is onvoorstelbaar wat we daar zien. De mensen leven daar in huisjes waar we in Nederland onze dieren nog niet in willen houden. Dankzij het mooie weer is het op dit moment nog enigszins te doen, maar Gerben was hier in december ook en toen was het rond het vriespunt, lag er sneeuw en was het zand een grote modderpoel.

Hoe verder we lopen hoe meer mensen er op ons afkomen. Er wordt behoorlijk wat geschreeuwd en dan met al die mensen om je heen ben je wel blij dat je ook een paar leiders van de gemeenschap bij je hebt die de gemoederen soms een beetje sussen. Met name de burgemeester krijgt naar ons gevoel zo nu en dan de volle laag als er weer eens iemand tegen hem begint te schreeuwen. Hij pakt dit echter bijzonder rustig op.

Ondertussen probeert Gerben hier en daar een praatje te maken en maken Gellius en ik foto's en filmen we wat met de videocamera's. Als ik de dop van mijn fotolens verliest zit die binnen een seconde bij een van de kinderen in de zak. Gelukkig zie ik dit nog net en krijgt ik hem nog net terug. Van het gesprek tussen de zigeuners en de burgemeester verstaat Gerben ook niet veel. Wel komt een oud vrouwtje dat eerst de burgemeester heeft uitgescholden even later terug met een lange metalen paal. Ze wordt gelukkig tegengehouden door een andere vrouw en verdwijnt onder lichte dwang van anderen weer naar de achtergrond.

De burgemeester vertelt ons dat hij deze mensen graag wil helpen. Hij probeert van alles, maar heeft maar beperkte middelen. Hij hoopt op subsidie vanuit Budapest en sinds 1 mei ook vanuit Brussel. Het is inderdaad niet voorstelbaar dat er in de EU mensen zijn die in lemen huisjes wonen.

Aan de andere kant heeft de burgemeester ook een aantal minder fraai verhalen over de zigeuners. Zo vinden ze het geen probleem om ook elkaar af te zetten als de een wel stroom heeft en de ander niet. We zien ook een lemen hutje op een veel grotere fundering. Dit is geen gevolg van dat men eerst een fundering heeft gelegd en daarna geen geld meer had voor het huis. Het huis heeft er wel gestaan, maar is gesloopt om het materiaal te verkopen. Ik heb veel bewondering voor de burgemeester die zich ondanks deze verhalen blijft inzetten voor deze gemeenschap.

Na al deze verhalen en indrukken gaan we weer richting de school. Hierbij stoppen we nog even bij het gemeenschapshuis / kerkje van de zigeuners. Dit gebouw is drie jaar oud en ziet er nog perfect uit. Ook is er een douche waar de zigeuners zich kunnen douchen. Tevens zijn er wat muziekinstrumenten ter ondersteuning van de zondagse kerkdienst. Dan zitten ze met ongeveer 100 mensen in dit gebouw.

Voordat we weer bij de school zijn gaan we nog even langs bij een vriend van de burgemeester, een houtbewerker. Deze man heeft ook het monument ten gelegenheid van het 1.100 jarige bestaan van Ópályi gemaakt. We kijken wat rond en ja hoor, ondanks dat we het eigenlijk niet willen krijgen we wat mee. Maar als hij zegt dat het voor onze vrouwen is nemen we het toch maar mee.

Ergens na 14.00 uur zijn we weer op school. Deze keer krijgen we gelukkig gewoon water te drinken. Maar ook hier komen we niet weg zonder een cadeautje in ontvangst te nemen. We krijgen alle drie een tas met daarin een fles pálinka, een fles olie, en een grote pot jam. Nadat we de spullen aangenomen hebben en iedereen bedankt te hebben gaan we weg op weg naar Kisléta.

Tegen 15.00 uur komen we aan bij het kindertehuis van Kisléta. Het is nog even afwachten of men ons verwacht. Gerben heeft wel een paar e-mailtjes en een fax gestuurd, maar heeft daar geen antwoord op gekregen. Maar alles is goed en binnen een paar minuten staan we met de bus voor de deur van het tehuis. We lossen eerst de spullen. Hiervoor gebruiken we de zijdeur en wat blijkt, die heeft nooit op slot gezeten. Hebben we toch mazzel dat er de afgelopen dagen niets gestolen is.

Bij het lossen worden we geholpen door diverse kinderen. Zij zijn erg enthousiast. Zoals vaker doet Gerben ook deze keer het werk en proberen Gellius en ik wat leuke plaatjes te maken, of dat lukt zullen we thuis zien.

De spullen worden ergens in een hal gezet. Als de bus leeg is maakt een van de begeleidsters een paar dozen open, de kinderen reageren bijzonder uitgelaten.

Wij gaan met de directrice naar haar kamer waar we wat te drinken krijgen, onder andere pálinka en een alcoholvrij biertje voor onze “chauffeur” Gellius. We praten wat en als we het drinken op hebben krijgen we een rondleiding door het tehuis. Tevens krijgen we allemaal een fles drinken in handen gedrukt als dank voor de gebrachte spullen.

Het tehuis in Kisléta is een tehuis voor geestelijk gehandicapte kinderen. Het ziet er een stuk verzorgder uit dan het tehuis in Nyírbátor waar wij slapen. Aan de centrale gangen zitten kamers waar vijf tot acht kinderen wonen. Per kamer is een verzorgster aanwezig. De kinderen zijn naar leeftijd en ernst van de handicap ingedeeld. Het meest aangrijpend zijn de kamers met kinderen die helemaal niets kunnen en alleen maar in hun bedje liggen. Dit zijn overigens wel kamers die men vrolijk heeft ingericht en gezien de hoeveelheid knuffels etc aan de muur heeft men niet zo veel meer nodig. Volgens Gerben was dit in februari nog een stuk minder. Het is dus aannemelijk dat veel van de spullen die we zien spullen zijn die in februari zijn gebracht.

In het tehuis zitten in het totaal 211 kinderen. De kamers van de grootste kinderen bevinden zich op de begane grond en hebben ook een deur naar buiten. Deze deur komt dan uit in een per kamer met hekken afgezet speeltuintje. Hierdoor kunnen de kinderen bij mooi weer, zoals vandaag, makkelijk en zonder veel toezicht buiten spelen.

Na de rondleiding vertrekken we weer. In de bus praten we nog wat na over wat we gezien hebben. We zijn het snel eens dat dit tehuis niet veel speelgoed meer nodig heeft. Aan de andere kant vinden wij het geen probleem als het speelgoed eventueel terecht komt bij gezonde broertjes en zusjes van deze kinderen. Ook wanneer de leiding een deel van het speelgoed verkoopt en dat geld vervolgens weer in het tehuis stopt vinden wij dat de spullen goed zijn terecht gekomen.

Om iets over 17.00 uur zijn we weer thuis. Gerben brengt de laatste doos met spullen bij Ida, een doos met 15 rekendozen speciaal voor de school die zich in dit kindertehuis bevindt. Verder moet Gerben nog wat zaken regelen voor het kind dat deze zomer bij hem in Nederland op vakantie komt. Ik type wat aan dit verslag en we bekijken op de laptop de foto's die Gerben met zijn elektronische camera heeft gemaakt. Het valt ons nu pas op dat heel veel van de zigeunervrouwen op blote voeten lopen.

Om 19.00 uur gaan we eten. Vandaag pasta met een klein beetje gehakt en een fles ketchup. Na het eten gaan Gerben en ik nog wat drinken bij Marika en Jan. Gellius blijft thuis, hij is moe. Voordat we vertrekken maakt Gerben nog een praatje met de onderhoudsmonteur. Afgelopen februari heeft Gerben namelijk een nieuwe warmwaterpomp meegenomen en hij vraagt zich af of die al gemonteerd is. Dit blijkt niet zo te zijn. Om de pomp te kunnen monteren moeten er een aantal leidingen aangepast worden en dat kost rond de € 1.000. Dat geld is er op dit moment niet. Verder is er nog een ander probleem. Zodra de nieuwe pomp geïnstalleerd is beschikt iedereen in het tehuis over voldoende warm

water. Het is te verwachten dat het gebruik van warm water op dat moment zal toenemen, en daarmee de kosten.

Om iets over 23.00 uur zijn we weer terug, Gellius slaapt dan al. We drinken nog wat en om 0.20 uur gaan we naar bed.

Woensdag 5 mei

De laatste dag en de terugreis

We hoeven vandaag niets en slapen een beetje uit. Tegen 9.00 uur staan we op. We ontbijten en pakken onze spullen alvast een beetje in. Hierna gaan we naar de stad om een bakkie te doen ter gelegenheid van mijn verjaardag. De dames van de ijssalon waar we onze koffie drinken kennen ons al. We hoeven niets te bestellen, ze vragen zelf al of we drie koffie willen. We hoeven alleen maar het gebak te bestellen en te betalen. Het gebakje dat we deze keer eten smaakt prima maar valt wel als een pak boter op onze maag. Ook doen we wat boodschappen zodat we op de terugweg ook wat te eten hebben. Hierbij worden we iets nat omdat het voor het eerst sinds we in Hongarije zijn regent, en het is iets meer dan een miezerig regentje.

Terug in het kindertehuis splitsen we. Gerben blijft om nog wat zaken te regelen en Gellius en ik gaan de toerist uithangen. Eerst naar de katholieke kerk van Nyírbátor. Dit is een kerk in dezelfde stijl als de protestantse kerk die we zondag bezochten. Echter deze keer kunnen we wel naar binnen. De buitenkant vinden we iets minder, maar de binnenkant is zonder meer erg aardig. Aan de kerk zitten nog enkele andere gebouwen die vroeger een klooster vormden. Nu zit daar een museum in. Ook daar gaan we even naar binnen. Het is heel aardig om even rond te kijken. Er hangen veel (bouw)tekeningen van huizen zoals men die hier vroeger bouwde. Heel aardig om te zien. Maar als je geen Hongaars kunt lezen, zoals ik, snap je er waarschijnlijk weinig van.

Vervolgens willen we naar Nyíregyháza. Het valt echter nog niet mee om de juiste weg te vinden. Maar na allerlei tochtjes door Nyírbátor, gelukkig is dat niet zo groot, waarbij we onder andere langs het station komen, weten we toch de juiste weg te vinden.

Tegen 14.00 uur zijn we in Nyíregyháza. We parkeren de bus net buiten het centrum en lopen een rondje. Nyíregyháza heeft een heel aardig centrum. Er staan een aantal leuke gebouwen en er zijn redelijk wat winkels. We drinken een colaatje op een terrasje en kijken of we ergens een winkel kunnen vinden waar Gellius een digitale videocamera kan kopen. Dat lukt niet, we kunnen geen winkel vinden die videocamera's verkoopt. Tegen 16.00 uur gaan we weer richting de bus. Dan begint het te regenen. Omdat ik een regenjas bij me heb haal ik de bus zodat Gellius kan schuilen. We rijden nog een paar rondjes om te kijken of we soms nog een winkelcentrum hebben gemist. We vinden niets en gaan naar huis. Tegen 17.00 uur zijn we weer terug. Gelukkig is Gerben ook aanwezig anders hadden we onze kamer niet opgekund.

Ik besluit echter nog een stukje rond het terrein van het kindertehuis te lopen. Nou dat heb ik geweten. Alle huizen hebben daar honden en met name bij het laatste huis loopt een grote hond die telkens de neiging heeft om over het gaas te springen. Ik loop wel verder omdat ik iets verder een dijk zie liggen. Het lijkt me wel wat om daar op te klimmen, wellicht heb ik dan een aardig uitzicht. Terwijl ik de dijk beklim wordt de hond alleen maar wilder. Opgelucht dat de hond niet over het hek is gekomen kom ik boven op de dijk in een weiland. Op mijn gemak loop ik nu verder. Ik heb echter nog geen 10 meter gelopen of ik zie aan het eind van het weiland een stuk of vijf honden op me afkomen waaronder enkele grote. Ik bedenk me geen moment, draai me om en weet niet hoe snel ik weg moet komen. Ik hol langs die andere hond met dat hek en luister goed of ik die andere honden aan hoor komen. Als ik enkele huizen voorbij ben hoor ik niet veel meer en durf ik weer gewoon te lopen. Bekomen van de angst loop ik rechtstreeks naar het tehuis om rustig naar binnen te gaan en te wachten tot we om 19.00 uur gaan eten.

Het eten is vandaag een waar afscheidsmaal. We krijgen aardappels, rijst, een enorm bord met vlees, per persoon een schotelkje met witte kool en iets met balletjes waarvan we niet weten wat het is.

Na het eten pakken we onze spullen en gaan we Jan ophalen. Gerben heeft vanmiddag, toen Gellius en ik er niet waren, al namens iedereen afscheid genomen van diverse mensen. We rijden eerst nog even langs de ijssalon voor een laatste bakkie koffie. Het is net 20.00 uur en we zouden pas tegen 21.00 uur bij Jan zijn. De ijssalon is echter aan het dicht gaan. De koffie kunnen we wel krijgen, maar het is niet mogelijk om er lang te blijven zitten. Dus zijn we ruim op tijd bij Jan. Daar drinken we nog een bakkie en nadat we afscheid hebben genomen van Marika en twee van haar dochters vertrekken we rond 21.30 uur richting Nederland.

Jan heeft een nieuwe route uitgezocht. We rijden via Nyíregyháza, Polgar, Miskolc, Putnok, Tornalja, Lucenec, Zvolen, Prievidza, Trepcin, Brno, Praag, Dresden, Magdenburg, Hannover en Enschede naar Apeldoorn. Tenminste dat is het plan. De weg tussen Zvolen via Prievidza naar Trepcin is echter wel erg wit op de kaart. Daarom rijden we via Nitra en Trnava van Zvolen naar Trepcin.

Onderweg steken we vier grenzen over, van Hongarije naar Slowakije, naar Tsjechië, naar Duitsland en naar Nederland. Ondanks dat we wat onzeker zijn over de papieren die we bij ons hebben is er niets aan de hand. De eerste drie keer wil men even onze paspoorten zien en even in de laadbak kijken. De laadbak is leeg op een paar koffers met kleding etc. na. Dat is geen probleem en telkens mogen we na een paar minuten weer verder. De laatste keer rijden we gewoon door.

Gerben begint met rijden, iets voorbij Trnava neem ik het over. Ruim 120 kilometer voor Brno word ik wat slaperig en kruipt Gellius achter het stuur. Iets voorbij Dresden stoppen we voor het eerst voor een bakkie. We hebben namelijk geen Tsjechische kronen bij ons. Vanaf Dresden rijdt Jan.

De gekozen route is misschien iets korter. We doen er echter wel langer over dan over de heenweg. En dit terwijl we op de terugweg eigenlijk geen oponthoud bij de grens hebben gehad. Dat het langzamer gaat komt met name omdat we relatief veel over provinciale wegen moeten en min of meer door steden als Miskolc, Praag en Dresden moeten rijden.

Rond 20.45 komen we aan in Apeldoorn. We drinken nog een bakkie en om 21.55 heb ik de trein naar huis. Mijn fiets staat nog op het station en om 23.45 uur ben ik weer thuis.